

Кононенко В. В.

ORCID: 0009-0003-0132-2669

студентка I курсу ОП “Магістр”

ОП “Політична географія та геополітика”

кафедри країнознавства і туризму географічного факультету

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

м. Київ, Україна

Стафійчук В. І.

ORCID: 0009-0002-7820-2588

кандидат географічних наук,

доцент кафедри країнознавства і туризму географічного факультету

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

м. Київ, Україна

СОЦІАЛЬНО- ТА ПОЛІТИКО-ГЕОГРАФІЧНІ АСПЕКТИ ГЕНДЕРНОЇ НЕРІВНОСТІ В РЕСПУБЛІЦІ КОРЕЇ

Ключові слова: Республіка Корея, гендерна нерівність, сучасне становище, політична сфера, економічна сфера, врегулювання.

Республіка Корея – це країна, що сьогодні має потужну світову конкурентоспроможну високотехнологічну економіку. Незважаючи на гігантський стрибок у розвитку економіки та розвитку країни, становище жінок у суспільстві змінюється в рази повільніше, ніж хотілося б. Однією з гострих проблем є гендерна нерівність.

Показник гендерної нерівності в Південній Корейі стосується нерівних можливостей і поводження між чоловіками та жінками в країні. Гендерна нерівність у Корейі незмінно вважається однією з найвищих у світі. Південна Корея посідає 106-те місце за індексом глобального гендерного розриву зі 146 країн [1]; країна належить до 3-ї групи за індексом гендерного розвитку [2]; посідає 10-те місце за індексом гендерної нерівності [3]; ОЕСР помістила Корею на останнє місце серед усіх країн ОЕСР з гендерного розриву в оплаті праці, і це становище не покращало з того часу [4]; Республіка Корея також восьмий рік поспіль посідає найнижче місце за індексом “скляної стелі”, що публікується “The Economist” [5]; у звіті “Women in politics 2023” за відсотком жінок, що входять до складу парламенту, країна посідає 111-те місце [6].

Сучасна ситуація в Південній Корейі з гендерною нерівністю сформувалася завдяки історичним, соціально-політичним та традиційним

передумовам. У різні періоди державності на території сучасної Кореї в жінок був різний статус у суспільстві. Найкраще жінкам жилося в давній державі Сілла (на той час): жінки не лише не розглядалися як громадяни “другого сорту”, багато з них навіть зробили значний внесок у розвиток країни та суспільства загалом; із часом у сім’ях стали виділяти чоловіче та жіноче походження, а не тільки чоловіче, як було спочатку; часто жінки обіймали одні з найвищих релігійних посад. Але після занепаду Сілли становище жінок поступово погіршувалося. До соціально-політичних передумов належать закони, що затверджувалися в Кореї і корейських прадержавах та на законодавчому рівні закріплювали низький статус жінки. Насамперед до них належать: правова система “кьондук теджон”, що в письмовій формі закріплювала закони, які зменшували фізичну свободу жінок; “Закон про боротьбу з повторним шлюбом” 1477 року, що обмежував доступ синів до робочих місць у державному апараті в разі повторного одруження матері після смерті чоловіка. Також до цієї групи передумов можна зарахувати вплив скандалу Пак Кин Хе на становище жінок та довіру до них на керівних посадах і в політиці. За вченням буддизму, дружини мають підкорятися чоловікам, подобатися їм і не дратувати їх власними бажаннями. Найсильніше на утвердження, посилення та вкорінення гендерної нерівності в суспільстві вплинули принципи конфуціанства. Це вчення перетворило жінку буквально на власність її чоловіка без прав і без можливостей. Традиційні ідеали конфуціанства в Кореї залишалися й до цього дня [7].

У звіті “Глобальний гендерний розрив 2023” Всесвітнього економічного форуму зазначено, що в економічній сфері в Республіці Кореї розрив між чоловіками та жінками становить 40,3 %, і з цим показником країна посідає аж 116-те місце в рейтингу. У робочій силі задіяно лише 60,1 % жінок. І передусім це шкодить самій економіці країни, оскільки дуже багато трудових ресурсів в особі жінок просто не задіяні або задіяні неефективно, що негативно впливає на ВВП країни [1]. Згідно з опитуванням, проведеним Міністерством гендерної рівності та сім’ї (MOGEF), чоловіки, найняті в зареєстрованих компаніях у Південній Кореї, заробляють у 1,6 раза більше, ніж їхні колеги-жінки. Згідно з дослідженням 2149 компаній, зареєстрованих на біржі, у 2020 році чоловіки отримували в середньому 79,8 мільйона вон (68 800 доларів США), тоді як жінки-працівниці – 51,1 мільйона вон (44 166 доларів США) [8].

Загалом нині роль жінок у політиці Південної Кореї мало помітна, як і в інших країнах Східної Азії. Особливо пригнічує той факт, що майже всі жінки-міністри Кореї були міністрами освіти, здоров’я, культури, сім’ї, гендерної рівності чи довілля. Це пов’язано з тим, що спершу в Кореї існувала авторитарна політична система, де жінки не могли стати лідерами через вплив традицій держави та суспільства. Навіть зараз, хоча Південна

Корея має багатопартійну систему та президентство, спостерігається тенденція до авторитаризму. Це пояснюється великими повноваженнями президента та його впливом, а також вагомістю його особистих якостей у політиці. Із загальної кількості міністерських постів, що дорівнює 18, нині лише 3 посади обіймають жінки, що становить лише 16,3 %. А загальний відсоток місць у парламенті Південної Кореї, які посідають жінки, дорівнює 19,1 %, усього 57 місць із 299 [6].

У сфері професійної реалізації корейським жінкам все ще важко дістати доступ до низки елітних галузей. Корейські жінки становлять 19,4 % юристів, 23,9 % лікарів і 23% викладачів університетів. Ще більш виражена розбіжність щодо керівних посад. “The Wall Street Journal” повідомляє, що з 1787 компаній, які котируються на фондовій біржі Південної Кореї, лише 13 очолюють жінки – генеральні директори (і чотири з них мають безпосередній стосунок до сімей засновників компаній) [9].

Останнім часом питання гендерної нерівності дедалі частіше висвітлюється в корейській літературі та кінематографі. Ця проблема зображується і як основна лінія у творі, і як додаткова деталь у сюжеті, що характеризує корейське суспільство та показує корейські реалії. Зокрема, у такий спосіб ця проблема набуває розголосу. Також через висвітлення цього питання в фільмах, серіалах, книгах у суспільстві формується дискурс про потребу подолання гендерної нерівності. Репрезентація в медіа та літературі – це перший крок у напрямку подолання гендерної нерівності.

Уряд Південної Кореї останнім часом робить багато кроків на шляху подолання гендерної нерівності. У 2001 році було створене Міністерство з гендерної рівності сім’ї. У 2008 році скасовано систему сімейної реєстрації, відповідно до якої чоловік офіційно вважався главою сім’ї, а жінок приписували до реєстру батька, а потім чоловіка. Із 2021 року аборти стали повністю легальні. Було запроваджено гендерні квоти, щоб дати можливість жінкам брати участь у політичній діяльності країни, що має свій позитивний вплив на відсотковий склад політичних партій у країні та загалом представництва у вищих виконавчих структурах.

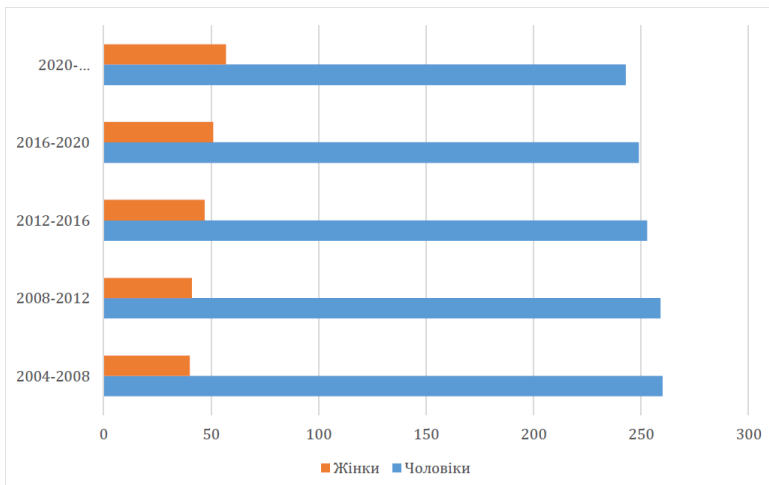

Рис. 1. Склад Національних Зборів Південної Кореї [10]

Отже, з початку 2000-х років у Республіці Корея відзначаються позитивні зміни у суспільстві та політичній сферах щодо проблеми гендерної нерівності. Незважаючи на досі сильний вплив традиційних цінностей та очікувань суспільства від жінки, ситуація із становищем жінок змінюється на краще.

Література:

1. Global Gender Gap Report 2022. URL: https://www3.weforum.org/docs/WEF_GGGR_2023.pdf
2. Gender Development Index | Human Development Reports. URL: <https://hdr.undp.org/gender-development-index#/indicies/GDI>
3. Gender Inequality Index | Human Development Reports. URL: <https://hdr.undp.org/data-center/thematic-composite-indices/gender-inequalityindex#/indicies/GII>
4. Gender equality: Korea has come a long way, but there is more work to do. OECD. URL: <https://www.oecd.org/country/korea/thematic-focus/gender-equality-korea-has-come-a-long-way-but-there-is-more-work-to-do-8bb81613/>
5. The Economist's glass-ceiling index. The Economist. URL: <https://www.economist.com/graphic-detail/glass-ceiling-index>
6. Women in politics 2023. URL: <https://www.unwomen.org/en/digital-library/publications/2023/03/women-in-politics-map-2023>
7. 한국사. URL: <http://hermes.douclass.com:8080/hermes/resource/store/87/d7/d2a515930fdf9f82775e2cd4d0347c529efc/hview.html>